

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

«30»

серпня

Петро Макаренко
2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА
(обов'язкова навчальна дисципліна)

освітньо-професійна програма Економіка підприємства

спеціальність 051 Економіка

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

освітній ступінь бакалавр

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2021-2022 н.р.

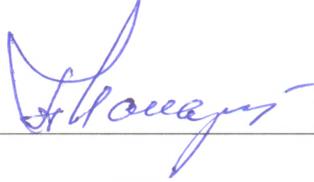
Робоча програма «Міжнародна економіка» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка

Мова викладання державна

Розробник: Дейнека Т. А. професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., доцент

Схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин протокол від 30.08.2021 № 1

Затверджено завідувачем кафедри
«30» серпня 2021 року

Петро Макаренко

Погоджено гарантом освітньої програми Економіка підприємства
«30» серпня 2021 року

Ольга Дивнич

Схвалено головою НМР спеціальності «Економіка підприємства»
«30» серпня 2021 року

Ольга Дивнич

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів	4
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (курс)	1 (051ЕКОН_БД_2021[1](стн))
Семестр	2
Лекції (годин)	14
Практичні (семінарські) (годин)	26
Самостійна робота (годин)	80
Вид семестрового контролю	екзамен

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Вивченню навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» передують навчальні дисципліни «Економічна теорія», «Економіка підприємства».

3. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування системи знань з міжнародної економіки, умов, форм, методів та основного інструментарію міжнародної економічної діяльності.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- забезпечити системний підхід до розуміння міжнародної економіки, її структури та взаємозв'язків, що об'єктивуються як міжнародні економічні відносини;
- опанувати класичні та альтернативні теорії міжнародної торгівлі, а також засади її регулювання;
- вивчити форми і виявити тенденції міжнародного руху капіталу;
- опанувати теорії міжнародної трудової міграції та механізми її державного регулювання;
- сформувані системні знання та навички аналізу процесів, що відбуваються в рамках світової валютно-фінансової системи;
- забезпечити розуміння глобалізації економіки як якісно нового етапу лібералізації господарського життя.

Компетентності:

Загальні:

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

Фахова:

СК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК 16. Уміння розробляти елементи продуктової, цінової, збутової, кредитної, інвестиційної та зовнішньоекономічної політики суб'єктів господарювання.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

– за джерелом знань:

МН 1 лекція, розповідь-пояснення;

МН 3 робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, графічні роботи, есе, реферування;

– за мисленням

МНМ 3 постановка проблеми, знаходження способу її розв'язання;

– за ступенем керівництва

МНСР 1 усні та письмові домашні завдання, завдання самостійної роботи;

МНСР 2 самостійна робота, виконання письмових робіт;

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

МСМ 1 створення ситуації інтересу; ситуації новизни навчального матеріалу; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.

3. Інноваційні методи навчання

МНІ 4 використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Міжнародна економічна система. Фундаментальні поняття і зв'язок категорій у системі знань про міжнародну економіку. Ознаками міжнародної економіки. Історичні умови формування сучасної міжнародної економіки. Об'єктивність розвитку міжнародних економічних зв'язків як передумова становлення світового господарства. Основні етапи становлення міжнародної економіки. Міжнародний поділ праці як основа світового господарства, його сутність, фактори, етапи розвитку. Форми міжнародного поділу праці: міжнародна спеціалізація та міжнародне кооперування. Основні тенденції сучасного поділу праці. Системні-структурні ознаки сучасної міжнародної економіки. Інтернаціоналізація господарського життя: об'єктивні причини, особливості, форми, етапи розвитку.

Тема 2. Міжнародна торгівля. Роль торгівлі в сучасному світовому господарстві. Мотиваційні чинники розширення світової торгівлі та її якісних змін. Фактори трансформації світового ринку товарів. Географічні спрямування товаропотоків. Специфіка конкуренції та джерела монополізації в сфері міжнародної торгівлі. Основні види торгівлі товарами. Динаміка і структура міжнародної торгівлі. Інтернаціональна вартість. Світова ціна. Множинність цін світового товарного ринку. Світові ціни та ціни зовнішньоторговельних контрактів. Специфіка міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура та географічні напрями. Функції СОТ у регулюванні міжнародної торгівлі. Incoterms-2020. Національні інструменти регулювання експорту/ імпорту (митна, валютна політика). Проблеми нееквівалентного обміну.

Тема 3. Міжнародний рух капіталу. Експорт та імпорт капіталу. Причини і форми міжнародного руху капіталу. Учасники і канали міжнародного руху капіталу. Інвестиції в системі міжнародного руху капіталу. Сегменти світового інвестиційного ринку. Прямі та портфельні інвестиції. Сучасні масштаби та географічна спрямованість міжнародного руху інвестицій. Мотивація міжнародної інвестиційної діяльності. Операції злиття та поглинання, ринок М&А. Форми і методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях. Інвестиційна політика держав. Інвестиційний клімат.

Тема 4. Міжнародний рух робочої сили. Світовий ринок праці. Особливості формування ринку праці в умовах глобалізації. Сучасна сегментація світового ринку праці. Глобальні тенденції зайнятості. Міжнародна трудова міграція та її причини. Світові хвилі міграцій. Економічні та соціальні наслідки трудової міграції для країн-експортерів і країн-імпортерів робочої сили. Основні центри трудової міграції. Рух, активність міграційних потоків, склад міжнародної міграції робочої сили. Ринок висококваліфікованих фахівців («золотих комірців»). Ефект «відтоку мізків» (brain drain). Нелегальна міграція. Неконтрольована міграція. Міграційна криза. Регулювання міграції на державному та міжнародному рівнях.

Тема 5. Міжнародна передача технологій. Міжнародна торгівля технологіями, міжнародний науковий обмін, освітній та інформаційний як сегменти світового ринку науково-технічних знань. Передумови науково-технічного співробітництва. Форми науково-технічного співробітництва. Вплив науково-технічного прогресу на тенденції і структуру міжнародної торгівлі. Географічні спрямування технологічних товаропотоків. Умови і фактори міжнародного обміну технологіями. Форми їх передачі технологій. Комерційний зміст науково-технічних відносин. Захист інтелектуальної власності. Міжнародна торгівля товарами і послугами як ринковий канал трансферу технологій. Міжнародні послуги у сфері виробництва, кооперування та реклами. Диференційованість продукту на світовому ринку науково-технологічних послуг. Реалізація патентних угод у міжнародному співробітництві. Міжнародна торгівля ліцензіями: стан та перспективи. Провідні країни-експортери ліцензій. Внутрішньофірмова торгівля ліцензіями. Ліцензійна угода як основа відносин франчайзингу. Міжнародна торгівля «ноу-хау». Інжиніринг. Консалтинг. Міжнародні лізингові та рентингові послуги.

Тема 6. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини. Функції світового фінансового ринку. Сегменти світового фінансового ринку: кредитний

ринок, ринок цінних паперів (фондовий), валютний ринок, деривативів / похідних фінансових інструментів. Учасники валютно-фінансових та кредитних відносин. Фінансові ресурси світу та їх джерела. Світові фінансові потоки та їх канали. Зв'язок між фінансовим і реальним секторами світової економіки. Загроза незбалансованості секторів, причини і наслідки. Роль міжнародних організацій у забезпеченні узгодженої дії фінансового і реального секторів світової економіки.

Тема 7. Глобалізація економічного розвитку. Відкритість економіки. Глобалізація як явище і процес якісних трансформацій в економіці та соціумі; позитивні та негативні наслідки. Взаємообумовленість процесів глобалізації та постіндустріального розвитку світової економіки. Віртуалізація та діджиталізація світової економіки. Глобальні економічні проблеми.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни, 051ЕКОН_БД_2021[1](стн)

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
лекції		семінари / практичні	самостійна робота	
Тема 1. Міжнародна економічна система	12	2	2	8
Тема 2. Міжнародна торгівля	18	2	4	12
Тема 3. Міжнародний рух капіталу	18	2	4	12
Тема 4. Міжнародний рух робочої сили	18	2	4	12
Тема 5. Міжнародна передача технологій	18	2	4	12
Тема 6. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини	18	2	4	12
Тема 7. Глобалізація економічного розвитку	18	2	4	12
Усього годин	120	14	26	80

6. Теми семінарських занять, 051ЕКОН_БД_2021[1](стн)

Назва теми	Кількість годин
	денна форма,
Тема 1. Міжнародна економічна система	2
Тема 2. Міжнародна торгівля	2
Тема 3. Міжнародний рух капіталу	2
Тема 4. Міжнародний рух робочої сили	2
Тема 5. Міжнародна передача технологій	2
Тема 6. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини	2
Тема 7. Глобалізація економічного розвитку	2
Разом	14

7. Теми практичних занять, 051ЕКОН_БД_2021[1](стн)

Назва теми	Денна форма, кількість годин
Тема 1. Міжнародна економічна система	—
Тема 2. Міжнародна торгівля	2
Тема 3. Міжнародний рух капіталу	2
Тема 4. Міжнародний рух робочої сили	2
Тема 5. Міжнародна передача технологій	2
Тема 6. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини	2
Тема 7. Глобалізація економічного розвитку	2
Разом	12

8. Теми самостійної роботи, 051ЕКОН_БД_2021[1](стн)

Назва теми	Денна форма, кількість годин
Тема 1. Міжнародна економічна система	8
Тема 2. Міжнародна торгівля	12
Тема 3. Міжнародний рух капіталу	12
Тема 4. Міжнародний рух робочої сили	12
Тема 5. Міжнародна передача технологій	12
Тема 6. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини	12
Тема 7. Глобалізація економічного розвитку	12
Разом	80

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота не передбачена.

9. Оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється на лекційних і семінарських заняттях впродовж семестру у формах *тестування, опитування, перевірки виконання завдань самостійної роботи (глосарій, есе), підготовки доповіді, реферату, презентації.*

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувачів вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формі *екзамену.*

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки	Опитування, розв'язування тестів, виконання вправ на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи
ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.	Опитування, розв'язування тестів, виконання вправ на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи

Забезпечення тематикою дисципліни успішного опанування програмних результатів навчання для здобувачів вищої освіти 051ЕКОН БД 2021[1](стн)

Теми занять	Програмні результати навчання		Разом
	ПРН 3	ПРН 9	
Тема 1. Міжнародна економічна система	+	+	2
Тема 2. Міжнародна торгівля	+	+	2
Тема 3. Міжнародний рух капіталу	+	+	2
Тема 4. Міжнародний рух робочої сили	–	+	1
Тема 5. Міжнародна передача технологій	–	+	1
Тема 6. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини	–	+	1
Тема 7. Глобалізація економічного розвитку	–	+	1
Разом	3	7	10
максимальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	30	70	100
мінімальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	18	42	60

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Пороговий рівень оцінок, балів	
		максимальний	мінімальний
ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки	30	30	18
ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.	70	70	42
Разом	100	100	60

10. Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю										Разом	
	опитування		розв'язування тестів		виконання вправ на практичних заняттях		виконання завдань самостійної роботи		екзамен			
	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів
ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки	4	5	4	4	4	5	4	9	4	6	18	30
ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.	8	13	8	10	8	13	8	21	8	18	42	70
Разом	12	18	12	14	12	18	12	30	12	20	60	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- опитування (0 – 3 бали):

0 балів – здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або виявив неспроможність висвітлити питання (тему) чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновків, узагальнення;

1 бал – здобувач вищої освіти у цілому оволодів суттю питань з навчального матеріалу (теми), виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури,

намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу;

2 бали – здобувач вищої освіти виявляє достатні знання і розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), аналізує матеріал та робить власні висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершено висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки та неточності;

3 бали – здобувач вищої освіти демонструє глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми (теми), проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал;

- *розв'язування тестів (0 – 2 бали):*

0 балів – здобувач вищої освіти відповідає менше, ніж на 50 % тестів;

1 бал – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 50-70 % тестів;

1,5 бали – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 71-90 % тестів;

2 бали – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 91-100 % тестів;

виконання вправ на практичних заняттях (0 – 3 бали):

0 балів – завдання невиконане, порушено рекомендовану методику аналізу, наявні помилки у розрахунках і висновках;

1 бал – завдання виконане згідно встановленої методики аналізу, але неповністю, пояснення економічної ситуації здійснено фрагментарно, наукова та професійна термінологія використана не повною мірою;

2 бали – завдання виконане згідно встановленої методики аналізу, пояснення економічної ситуації здійснено в цілому правильно, але наукова та професійна термінологія використана не повною мірою;

3 бали – завдання виконане згідно встановленої методики аналізу, пояснення економічної ситуації здійснено професійно, аналітичний опис конкретизований, використана наукова та професійна термінологія;

виконання завдань самостійної роботи (0 – 4 бали):

0 балів – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 50 % від загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаної роботи становить 50 % до 70 % загального обсягу;

3 бали – обсяг виконаних завдань становить від 71-90 % загального обсягу;

4 бали – обсяг виконаних завдань становить від 90 % до 100 % від загального обсягу.

11. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	опитування теоретичних питань	розв'язування тестів	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	екзамен	
Тема 1. Міжнародна економічна система	–	2	–	4	–	6
Тема 2. Міжнародна торгівля	3	2	3	4	–	12
Тема 3. Міжнародний рух капіталу	3	2	3	4	–	12
Тема 4. Міжнародний рух робочої сили	3	2	3	4	–	12
Тема 5. Міжнародна передача технологій	3	2	3	4	–	12
Тема 6. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини	3	2	3	4	–	12
Тема 7. Глобалізація економічного розвитку	3	2	3	4	–	12
Екзамен	–	–	–	–	20	20
Разом	18	14	18	30	20	100

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни (за потреби)

Не потребує.

2. Рекомендовані джерела інформації

Основні ресурси

1. Гронтковська Г.Е., Ряба О.І., Венцурик А.М., Красновська О.І. Міжнародна економіка : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2017. 382 с.

2. Козак Ю. Міжнародна економіка в питаннях і відповідях. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 228 с.

3. Лебедева О., Белоцерковец В., Завгородняя О. Міжнародна економіка : підруч. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 416 с.

4. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посіб. А.О.Босак та ін.; Нац. ун-т «Львів. політехніка», Навч.-наук. ін-т економіки і менеджменту. Львів : Міські інформ. системи, 2017. 364 с.

5. Рогач О.І., Намонюк В.Є. Світова економіка : навч. посіб. К. : ІМВ, 2018. 279 с.

6. Світова економіка: підручник / за ред. О.І. Шниркова, В.І. Мазуренка, О.І. Рогача. К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. 616 с.

Допоміжні ресурси

1. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка : монограф. / за ред. О. І. Рогача. К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. 368 с.
2. Міжнародні економічні відносини: підруч. / за ред. Ю. Г. Козак. К : Центр навчальної літератури, 2019. 400 с.
3. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів: навч. посіб. за ред. Н. Бутко, С. Шкарлет. К. : Центр навчальної літератури, 2020. 528
4. Патица Н. І., Мартинюк О.В., Кучеренко Д.Г. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури 2019. 560 с.
5. Parionova N. International Economics. Microeconomics (Міжнародна економіка. Мікроекономіка). К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 316 с.
6. Salvator D. International Economics, 13th Edition. Wiley, 2019. 720 p.
7. Williamson J. The World Economy: A Textbook in International Economics. 480 p. URL: <https://www.slideshare.net/fofoasasaZZ/the-world-economy-a-textbook-in-international-economics-pdf-97337768>

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>.
2. Міжнародний валютний фонд. URL: <http://www.imf.org/external/index.htm>.
3. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
4. Національний Банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>.
5. Світовий Банк. URL: <http://www.worldbank.org/>
6. Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
7. Організація об'єднаних націй з промислового розвитку. URL: <https://www.unido.org/>
8. Швейцарський економічний інститут. URL: <https://kof.ethz.ch>
9. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctad.org>
10. Food and Agriculture Organization of the United Nations. URL: <http://www.fao.org/home/en/>